

Ref. nr.	Fase	Onderwerp	Vraag	Antwoord	Percelen
1	Aanmeldingsfase 1e NvI	selectiecriteria	voor de selectiecriteria vraagt u ons om vaardigheid aan te tonen op het gebied van installatietechniek, constructie en bouwfysica. Aangezien over het algemeen deze 3 disciplines niet door 1 bureau uitgevoerd worden, verzoeken wij u vriendelijk toe te staan dat per selectie criterium (SC3 en SC4) er 2 referenties ingediend mogen worden, 1 op het gebied van installaties (met bouwfysica) en 1 voor constructies.	Het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) heeft de beide selectiecriteria als volgt aangepast: - SC3: Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht (ten minste vanaf voorontwerp tot en met technisch ontwerp). De opdracht omvatte tenminste de discipline installaties en/of constructies; - SC4: Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht (ten minste vanaf voorontwerp tot en met definitief ontwerp). De opdracht omvatte tenminste de discipline bouwfysica en/of installaties. Zie de aanbestedingsleidraad met datum 20 december voor de selectiecriteria en de doorgevoerde wijzigingen.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
2	Aanmeldingsfase 1e NvI	4.2 Geschiktheidseisen	Volgens beroepsbekwaamheid G10 Kwaliteitszorgsysteem dient gegadigde te beschikken over een gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem dat door een geaccrediteerde certificeringsinstantie is gecertificeerd op basis van de NEN-ISO:9001. Voor veel architectenbureaus betekent het verkrijgen van een certificaat een disproportionele investering in tijd en geld. Niet veel architecten- en landschapsarchitectenbureau's hebben een certificering, alleen enkele grote partijen en ingenieursbureaus. Als dit een eis is beperkt u zichzelf als opdrachtgever o.i. onnodig. Wij werken al jaren, tot volle tevredenheid van onze opdrachtgevers, volgens een gelijkwaardig kwaliteitsmanagementsysteem dat destijds door een externe instantie is opgezet. Wij verzoeken u gezien het voorgaande het kenmerk aan te passen naar: '... NEN-ISO:9001 of een gelijkwaardige kwaliteitsmanagementsysteem.' Als bewijsstuk dient dan eveneens vermeld te worden: een afschrift van een NEN-ISO:9001 certificaat of gelijkwaardig.	Eis G10 vervalt in z'n geheel voor perceel 1. NB: Voor perceel 2 blijft geschiktheidseis G10 ongewijzigd, gelijkwaardigheid kan niet aan de orde zijn. Redenen waarom gelijkwaardigheid niet aan de orde is: 1) Gelijkwaardigheid kan niet aan de orde zijn omdat de NEN-EN-ISO 9001 een gecertificeerd systeem betreft. Het certificaat wordt verstrekt door een certificerende instantie. Deze certificerende instantie is geaccrediteerd: m.a.w. deze wordt gecontroleerd door een daartoe bevoegde instantie. Derhalve kan een eigen kwaliteitsstelsel hier niet gelijkwaardig aan zijn. 2) De opgave verlangt o.a. om een eisenanalyse en verificatie en validatie. De basis hiervoor is de NEN-EN-ISO 9001: 2015. Mocht men niet over het certificaat beschikken: het is mogelijk om een combinatie te vormen met een partij die wel over dit certificaat beschikt: zie aanbestedingsleidraad geschiktheidseis G10.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten ook info voor perceel 2 wordt gegeven
3	Aanmeldingsfase 1e NvI	2.2 Hoeveelheid of omvang van de opdracht/ Scope	In de opsomming van disciplines is 'interieur' genoemd maar er wordt geen referentie gevraagd van een interieurarchitect. Dit doet ons vermoeden dat er met 'interieur' vaste inrichtingen bedoeld wordt. Is dat correct ?	Ja, er wordt bedoeld vaste inrichtingen en materialisering.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
4	Aanmeldingsfase 1e NvI	G6 Kerncompetentie 'Bouwmanagement systeem (BIM)'	Als referentie voor geschiktheidseis 6 vraagt u een project waarbij er sprake was van "Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht (tenminste vanaf voorontwerp tot en met technisch ontwerp)". Kunnen wij ervan uitgaan dat er met 'hoofdelijke aansprakelijkheid' wordt bedoeld dat gegadigde verantwoordelijk was voor ontwerpintegratie van alle gebruikelijke diensten ? Onderhavige opdracht is immers niet voor een compleet integraal ontwerpteam waarbij gegadigde normaal gesproken een hoofdelijke aansprakelijkheid draagt.	Het RVB heeft geschiktheidseis G6 als volgt aangepast voor perceel 1: - Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht voor tenminste de disciplines architectuur en bouwkunde alsmede de ontwerp- en procesintegratie (thema uit de STB 2014 methodiek). Zie de aanbestedingsleidraad met datum 20 december voor de selectiecriteria en de doorgevoerde wijzigingen.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
5	Aanmeldingsfase 1e NvI	Geschiktheidseis 10, Kwaliteitsborgingssysteem	Is het correct dat het ISO-9001 certificaat niet per se van de hoofdaanmelder (penvoerder combinatie of hoofdaannemer) hoeft te zijn maar ook van een ander teamlid mag zijn ?	Voor perceel 1 vervalt eis G10 'NEN-EN-ISO 9001: 2015 certificaat': zie vraag en antwoord met ref.nr. 2.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten

6	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 2.2 'Toelichting per fase', p. 7	U geeft onder de kopregel 'Structuurontwerp (SO: fase T03)' aan dat u reeds een structuurontwerp beschikbaar heeft. De adviseur dient dit structuurontwerp af te ronden. Kunt u dit structuurontwerp beschikbaar stellen zodat wij een goede inschatting kunnen maken van de benodigde inzet om tot afronding van de SO-fase te kunnen komen?	U kunt uitgaan van het model wat te zien is in het relatieschema bijlage 3.1. Hetgeen door het RVB is gepubliceerd bij de aankondiging van deze aanbesteding is hetgeen beschikbaar is voor de fase SO.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
7	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 2.1.3 'Fasering en looptijd', p. 5	Waarom hanteert u voor de SO-fase een even lange doorlooptijd als voor de VO-fase?	Dit is een inschatting gemaakt door het RVB: er dient nog veel gedaan te worden om tot een afgerond SO te komen. De definitieve planning wordt na gunning afgestemd met de adviseurs. Het tijdschemadienst dient door alle partijen in acht genomen te worden. Dit betreffen nadrukkelijk geen fatale termijnen.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
8	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 2.2 'Toelichting per fase', p. 7	Welke werkzaamheden voorziet u hier nog om tot afronding van beschikbare structuurontwerp te komen?	De nog te verrichten werkzaamheden om tot de afronding van het SO tekomen zijn door gegadigde af te leiden uit o.a. de aanbestedingsdocumenten en de kruisjeslijst. De aanbestedingsdocumenten bevatten al hetgeen beschikbaar is en opgesteld is door het RVB voor de fase SO.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
9	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 2.3 'Herzieningsclausule', p. 9	U geeft aan dat de eventuele uitbreiding van de advieskosten maximaal 35% van de initiële advieskosten per fase zal zijn. Wat gebeurt er in het (misschien theoretische) geval dat een scopewijziging dusdanig groot is dat uitbreiding van de advieskosten wel voorbij de 35% van de initiële advieskosten per fase zal gaan?	In het geval de initiële advieskosten met meer dan 35% overschreden worden, dan zullen die wijzigingen door het RVB gelabeld worden conform de Aanbestedingswet 2012 art. 2.163 lid 1 t/m 9: de aanbestedingswet stelt beperkingen aan op te dragen wijzigingen.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
10	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 2.3 'Herzieningsclausule', p. 9	Wat gebeurt er indien opdrachtnemer het niet eens is met de scopewijziging zelf of de gevolgen van de scopewijziging op het verdere verloop van het proces?	Het Rijksvastgoedbedrijf zal allereerst in overleg treden met de adviseur over de scopewijzigingen. Conform de herzieningsclausule heeft het RVB de eenzijdige optie om scopewijzigingen door te voeren. De basisovereenkomst wordt gesloten op basis van de DNR 2011 (De Nieuwe Regeling 2011, Rechtsverhouding opdrachtgever – architect, ingenieur en adviseur) met de ABAA DNR 2011 (Algemene Bepalingen van het Rijksvastgoedbedrijf voor opdrachten aan Architecten en Adviseurs 2011).	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
11	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 2.3 'Herzieningsclausule', p. 9	U noemt onder de kopregel 'Verrekening van de scopewijziging' dat verruiming van de scope van de werkzaamheden worden verrekend conform de uurtarieven uit het prijzenblad. Bedoelt u hiermee dat verrekening plaats vindt op basis van bestede uren (regie) of op basis van (nader vast te stellen) vast bedrag?	Er zal in dat geval gevraagd worden om een offerte/prijsopgave voor te verrichten werkzaamheden waarbij de functieprofielen en tarieven conform het prijzenblad ingezet worden. In overleg met het RVB is het mogelijk om deze offerte/prijsopgave na verloop van tijd bij te stellen indien wijzigende werkzaamheden hierom vragen.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
12	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 4.2 Geschiktheidseisen, p. 15	Waarom vraagt u voor alle geschiktheidseisen met betrekking tot de gevraagde technische bekwaamheid een referentie die als sleutelfiguur daadwerkelijk bij het Werk betrokken is op te geven?	Dit is aangepast in de nieuwe aanbestedingsleidraad: zie versie van 20 december 2022.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
13	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 4.2 Geschiktheidseisen, p. 15	Is voor Geschiktheidseis 6 een referentie van SO t/m DO+ inclusief contractdocumenten op basis van UAV-gc ook mogelijk? Wij hebben voor een in onze ogen zeer geschikte referentie de project coördinatie vanaf initiatiefase t/m oplevering gedaan en de gehele integrale ontwerp- en engineering verzorgt t/m DO+ en contractstukken UAV-gc, risicomanagement en aanbestedingsproces. Ons inziens is dit bijna gelijkwaardig met de door u gevraagde eisen met dien verstande dat de TO fase bij de aannemende partij heeft gelegen. Kunt u hiermee akkoord gaan?	Nee, wij gaan hiermee niet akkoord. o.a om de volgende reden: de competentie m.b.t. 'Het vervaardigen van een detailbestek/ TO' vormt een wezenlijk deel van de opdracht.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
14	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 4.2 Geschiktheidseisen, p. 15 en 16	Is voor Geschiktheidseis 7 een referentie van SO t/m DO+ inclusief contractdocumenten op basis van UAV-gc ook mogelijk? Wij hebben voor een in onze ogen zeer geschikte referentie de project coördinatie vanaf initiatiefase t/m oplevering gedaan en de gehele integrale ontwerp- en engineering verzorgt t/m DO+ en contractstukken UAV-gc, risicomanagement en aanbestedingsproces. Ons inziens is dit bijna gelijkwaardig met de door u gevraagde eisen met dien verstande dat de TO fase bij de aannemende partij heeft gelegen. Kunt u hiermee akkoord gaan?	Nee, wij gaan hiermee niet akkoord.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
15	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 4.2 Geschiktheidseisen, p. 15 en 16	Geschiktheidseis 7, aspecten. Wat ziet u als gelijkwaardig aan de ABAA DNR 2011?	Dit zal per geval beoordeeld dienen te worden.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten

16	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Aanbestedingsleidraad - Paragraaf 4.2 Geschiktheidseisen, p. 15	Voor alle geschiktheidseisen met betrekking tot de gevraagde technische bekwaamheid vraagt u een referent die als sleutelfiguur daadwerkelijk bij het Werk betrokken is geweest. Dit is ons inziens een nodeloos zware eis. Kunt u overwegen deze eis te versoepelen?	Ja, Dit is aangepast in de nieuwe aanbestedingsleidraden: zie versie van 20 december 2022.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
17	Aanmeldingsfase 1e Nvl	geschiktheidseis G7	Voor geschiktheidseis G7 hebben we een buitengewoon passende referentie die 9 jaar geleden is opgeleverd. De teamleden die destijds kennis en kunde bij dit project hebben gehanteerd is nog altijd in ons team aanwezig. Deze ontwerpvaardigheden betreffen ook geen kennis en kunde die in 8 jaar of 10 jaar verouderd is geraakt. > Is het mogelijk om de referentietermijn op te rekken naar 10 jaar?	Nee, de referentietermijn wordt niet opgerekt.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
18	Aanmeldingsfase 1e Nvl	locatiespecifiek of modulair generiek?	De Selectieleidraad gaat specifiek over perceel 1, specifiek voor locatie Oirschot. Er wordt gevraagd om een ontwerpbenadering die rekening houdt met de daar aanwezige landschappelijke, stedenbouwkundige kwaliteiten en de mogelijke invloeden op de opgave gedurende het ontwerpproces. Heel locatiespecifiek dus. In de marktconsultatie rapportage (2020) lezen we dat er drie vergelijkbare projecten op stapel staan In Oirschot, Schaarsbergen en Havelte, en dat modulair denken/ontwerpen plus schaalvergroting als voordelen worden beschouwd. Dit lijkt met elkaar in tegenspraak te zijn. > Wij kunnen bij beide benaderingen iets voorstellen. Kunt u toelichten hoe deze locatiespecifieke uitvraag mbt Oirschot en de mogelijke toepasbaarheid van 1 ontwerpbenadering voor drie verschillende locaties zich tot elkaar verhouden? > Is het rijksvastgoedbedrijf ook in 2023 op zoek naar de voordelen van zo'm schaalvergroting van de opdracht.	Modulair denken en landschappelijke/stedenbouwkundige inpassing hoeven elkaar niet te bijten. Het blijven verschillende gebouwen op verschillende locaties, maar die wel grote overeenkomsten/herkenbaarheid tussen hen kunnen hebben: denk met name aan de functionaliteit van het gebouw. Dit is nader uit te werken in de ontwerpfase. Op uw tweede subvraag kunnen we nog geen antwoord geven.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
19	Aanmeldingsfase 1e Nvl	budget inclusief interieur?	Klopt het dat het voorziene bouwbudget inclusief interieur is?	Ja, voor wat betreft interieur vaste inrichting.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
20	Aanmeldingsfase 1e Nvl	20221124 19423 P2 BHQ _Leidraad CGD _Perceel 2 Referenties	Bij referentie G6 Kerncompetentie 'Bouwmanagement systeem (BIM)' noemt u dat "hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht (ten minste vanaf voorontwerp tot en met technisch ontwerp)" geldt. Bij beide referenties G14 en G15 noemt u dat "hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht" geldt, maar geeft u niet specifiek aan dat dit ten minste vanaf voorontwerp tot en met technisch ontwerp geldt. Klopt onze aanname dat de gevraagde hoofdelijke aansprakelijkheid voor alle referenties minimaal dient te gelden vanaf voorontwerp tot en met technisch ontwerp?	U doelt alleen op G14 en G15? Voor G14 en G15 geldt dat de aspecten allen tot uitdrukking dienen te komen. Geschiktheidseisen dienen 'naar de letter' geïnterpreteerd te worden. G6 is als volgt aangepast voor perceel 2: - Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht voor tenminste de discipline installaties en/of constructies vanaf voorontwerp tot en met technisch ontwerp. Zie de aangepaste aanbestedingsleidraad.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
21	Aanmeldingsfase 1e Nvl	20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving, Paragraaf 1.3	In paragraaf 1.3 van '20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving.pdf' geeft u aan dat de definitieve uitgangspunten van de ICT-voorzieningen tijdens de ontwerpfase aangeleverd worden door Defensie. Kunnen wij er vanuit gaan dat dit uiterlijk in de SO fase zal zijn?	Nee, hier kunt u niet vanuit gaan. Gedurende de ontwerpfase zal meer duidelijkheid ontstaan middels een specifiek plan hiervoor. Er zullen gedurende de ontwerpfase voorzieningen aangegeven gaan worden. Dit betreft een iteratief proces en er zal in de loop van het ontwerptraject meer duidelijk geboden worden.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
22	Aanmeldingsfase 1e Nvl	20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving, Paragraaf 1.3	In paragraaf 1.3 van '20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving.pdf' wordt omschreven dat er bij verschillen over de opgestelde raming door de adviseurs, er op kosten van opdrachtnemer een onafhankelijk kostenadvies door derden kan worden ingewonnen. Het lijkt ons redelijk dat indien dit onafhankelijk kostenadvies door u als opdrachtgever wordt geïnitieerd, u als opdrachtgever hier ook de kosten voor draagt. Kunt u daarmee akkoord gaan?	<u>Wij beraden ons op een antwoord.</u> Beantwoording van deze vraag wordt doorgeschoven naar het nieuwe jaar.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
23	Aanmeldingsfase 1e Nvl	20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving, Paragraaf 1.3	In paragraaf 1.3 van '20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving.pdf' wordt een taakstellend budget van 19,9 M€ aangegeven. Kunt u aangeven of dit budget gedurende het project wordt geïndexeerd? En zo ja, met welke index?	Het taakstellend budget heeft een prijspeil en zal geïndexeerd worden, maar niet gekoppeld aan een bepaalde index. De mate van budgetverhoging zal in afstemming met de behoeftesteller (lees: Defensie) bepaald moeten worden.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)

24	Aanmeldingsfase 1e Nvl	20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving, Paragraaf 1.3	In paragraaf 1.3 van '20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving.pdf' wordt een taakstellend budget van 19,9 M€ aangegeven. Dit budget betreft volgens uw beschrijving Gebouwen en Terrein. Kunt u dit budget nader specificeren naar bouwkosten en naar terreinkosten?	We zullen met de winnende inschrijver ons geraamde budget nader delen, maar voor nu kunt u uitgaan van ordegrootte 18 miljoen euro bouwkosten en 2 miljoen euro terreinkosten.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
25	Aanmeldingsfase 1e Nvl	ABAA-DNR, artikel 16	Kan de opdrachtgever een zin van de volgende strekking toevoegen: "Alleen de verjaring van een schadevergoedingsvordering kan binnen de aansprakelijkheidstermijn worden gestuit, indien binnen zes (6) maanden na stuiting geen gerechtelijke procedure is gestart, is de vordering verjaard"? Het is immers onwenselijk om de gehele aansprakelijkheidstermijn te stuiten, indien er sprake is van één schadevergoedingsvordering.	<u>Beantwoording van deze vraag wordt doorgeschoven naar het nieuwe jaar.</u>	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
26	Aanmeldingsfase 1e Nvl	ABAA-DNR, artikel 11	In artikel 11 wordt de toegangsregeling beschreven. In betreffende artikel wordt aangegeven dat de aanmeldingsprocedure na opdrachtverstrekking met adviseur gedeeld wordt. Kunnen wij ervan uitgaan dat de eventueel hiervoor benodigde door ons te maken kosten door u vergoed worden, bijvoorbeeld in het geval er een VOG benodigd is?	Een VOG is alleen benodigd voor uitvoerend personeel. In de basis zult u als adviseur geen uitvoerende werkzaamheden op de kazerne uitvoeren. Een VOG is wel nodig voor partijen die onderzoek moeten doen (bodem, sonderingen, ecologen, etc.). U dient hiermee rekening te houden in uw aanbieding.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
27	Aanmeldingsfase 1e Nvl	4.2 Geschiktheidseisen - G9 Kerncompetentie 'Directievoering'	U vraagt hier om ervaring met directievoering en (het coördineren van) toezicht. Als voorwaarde stelt u dat de contractvorm gebaseerd is op UAV voorwaarden. Deze voorwaarden zijn alleen van toepassing op Nederlandse projecten, waarmee u geschikte referentieprojecten uit het buitenland uitsluit. Bent u bereid deze voorwaarde ("de contractvorm van de aannemer die de opdracht moest realiseren betrof een bestek met UAV voorwaarden") te laten vervallen en/of o.b.v. gelijkwaardigheid te beoordelen?	Gelijkwaardigheid zal per geval beoordeeld dienen te worden. Gegadigde dient hierbij zelf te zorgen voor een exacte vertaling van de contractdocumenten naar het Nederlands of Engels.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
28	Aanmeldingsfase 1e Nvl	4.2 Geschiktheidseisen - G13 Geregistreerde (Tuin- en) Landschapsarchitect	Bij de kerncompetentie "G13 Geregistreerde (Tuin- en) Landschapsarchitect" zegt u: "2. Is de afgelopen 4 jaar (gerekend vanaf publicatiedatum aankondiging) werkzaam op het vakgebied stedenbouw" Bedoelt u hier niet "op het vakgebied landschapsarchitectuur"?	Ja. De nieuwe aanbestedingsleidraad is hierop aangepast: zie versie van 20 december 2023.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
29	Aanmeldingsfase 1e Nvl	G6 - Hoofdelijke aansprakelijkheid	Er wordt gevraagd naar Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht. Kunnen wij ervan uitgaan dat dit betrekking heeft op de uitvoering van de bouwkundige BIM opdracht over alle gevraagde fases?	Wij hebben geschiktheidseis G6 als volgt aangepast voor perceel 1: - Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht voor tenminste de disciplines architectuur en bouwkunde alsmede de ontwerp- en procesintegratie (thema uit de STB 2014 methodiek). Zie de aanbestedingsleidraad met datum 20 december voor de selectiecriteria en de doorgevoerde wijzigingen.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
30	Aanmeldingsfase 1e Nvl	ABAA DNR2011	Ad artikel 11_6.1_Overeengekomen tijdschema Wij verzoeken u deze bepaling te laten vervallen dan wel aan te passen zodat alvorens Opdrachtnemer in verzuim raakt hij eerst in gebreke wordt gesteld en de mogelijkheid krijgt tot herstel binnen een redelijke termijn. Opdrachtgever hoeft Opdrachtnemer niet eerst in gebreke te stellen indien herstel redelijkerwijs niet meer mogelijk is.	Het tijdschema zal worden afgestemd na opdrachtverlening met de adviseurs van beide percelen met als basis de informatie over dit onderwerp uit de aanbestedingsdocumenten. Het tijdschema dient door alle partijen in acht genomen te worden. Dit betreffen nadrukkelijk geen fatale termijnen.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
31	Aanmeldingsfase 1e Nvl	ABAA DNR2011	Ad artikel 8_1.1 Beoordeling esthetische waarde Esthetische waarde is een subjectief begrip. Alleen indien partijen tot overeenstemming kunnen komen over de objectieve criteria ten aanzien van de esthetische waarde van het ontwerp kan opdrachtnemer met deze wijziging op artikel 8 DNR akkoord gaan. Kunt u bevestigen dat voor deze opdracht objectieve criteria zullen worden vastgesteld?	Nee, dit kunnen wij niet bevestigen. De ABAA DNR 2011 - Ad artikel 8_1.1 Beoordeling esthetische waarde - is onverkort van toepassing.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)

32	Aanmeldingsfase 1e Nvl	ABAA DNR2011	Ad artikel 20_3.1_Vergoeding schade van onderbreking of vertraging aan adviseur (Artikel 20, lid 3 van de DNR 2011 is niet van toepassing). Door het vervallen van deze bepaling is opdrachtgever niet meer verplicht de schade te vergoeden die adviseur lijdt als gevolg van de onderbreking en/of de vertraging. Wij achten deze bepaling niet zonder meer redelijk. Wij verzoeken u daarom deze bepaling te laten vervallen dan wel op te nemen dat partijen overleggen in het geval sprake is van een vertraging of onderbreking door omstandigheden die niet aan adviseur zijn toe te rekenen over een redelijke vergoeding aan de adviseur van eventueel hieruit voortvloeiende schade en in redelijkheid gemaakte kosten.	Het RVB laat de genoemde bepaling niet vervallen. Het tijdschema dient door alle partijen in acht genomen te worden. Dit betreffen nadrukkelijk geen fatale termijnen. De ABAA DNR 2011 - Ad artikel 20_3.1_Vergoeding schade van onderbreking of vertraging aan adviseur - is onverkort van toepassing.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
33	Aanmeldingsfase 1e Nvl	ABAA DNR2011	Ad artikel 13_2.1_Door opdrachtgever voorgeschreven persoon belast met toezicht (Artikel 14, lid 5 van de DNR 2011 is niet van toepassing). Ad artikel 14_5.1 Niet tijdig of deugdelijk presteren van voorgeschreven persoon Artikel 14, lid 5 van de DNR 2011 is niet van toepassing. Het laten vervallen van artikel 14 lid 5 DNR 2011 in combinatie met de aanvulling op artikel 13 lid 2 DNR 2011 is voor adviseur onredelijk bezwarend. Door deze aanpassing wordt adviseur ook geheel verantwoordelijk voor hulppersonen/ onderaannemers die hij door opdrachtgever verplicht wordt om in te schakelen. Wij verzoeken u daarom artikel 14 lid 5 DNR 2011 te handhaven.	<u>Beantwoording van deze vraag wordt doorgeschoven naar het nieuwe jaar.</u>	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
34	Aanmeldingsfase 1e Nvl	Projecten eerder dienstverband	Mogen projecten van een projectarchitect uit een eerder dienstverband als referentie gebruikt worden.	Nee, dit wordt niet toegestaan.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
35	Aanmeldingsfase 1e Nvl	G9 opdrachtsom	Bij G9 vragen ze om een opdrachtsom of gefactureerd bedrag van minimaal €100.000,00 excl. Btw. Is dit de opdrachtsom van de totale werkzaamheden of moet dit alleen de directievoering betreffen?	Nee, dit betreft de opdrachtsom voor alleen de directievoering.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
36	Aanmeldingsfase 1e Nvl	G6 Bouwmanagement systeem BIM	Mag er bij de gevraagde referentie van hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht (kerncompetentie G6) ook een referentie ingediend worden dmv een coördinatie-overeenkomst (wij sturen de E-W en Bouwfysica aan maar de facturatie gaat rechtstreeks naar de opdrachtgever) met een gelijkwaardigheidsverklaring vanuit de opdrachtgever (die aangeeft dat wij inderdaad de verantwoordelijkheid hebben over de hoofdelijke aansprakelijkheid)?	Het RVB heeft geschiktheidseis G6 als volgt aangepast voor perceel 1: - Hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht voor tenminste de disciplines architectuur en bouwkunde alsmede de ontwerp- en procesintegratie (thema uit de STB 2014 methodiek). Biedt dit voldoende antwoord? zo nee, dan vragen wij u uw vraag te herformuleren op basis van G6 uit de nieuwe aanbestedingsleidraad d.d. 20 december 2022.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
37	Aanmeldingsfase 1e Nvl	geschiktheidseisen kerncompetentie en selectiecriteria	Is het mogelijk om voor zowel de geschiktheidseisen G6, G7, G8 en G9 als de selectiecriteria SC1 en SC2 een referentieproject te gebruiken waarvan het TO is afgerond en geaccepteerd door opdrachtgever (en dus nog niet is uitgevoerd)?	Wij verwijzen u naar de nieuwe aanbestedingsleidraad d.d. 20 december 2023. De geschiktheidseisen dienen naar de letter geïnterpreteerd te worden. Voor G9 Directievoering zal 't/m afgerond TO' niet geaccepteerd worden omdat deze eis toeziet op de fase Directievoering (volgens de STB 2014 methodiek). De fase Directievoering heeft betrekking op de realisatie/uitvoeringsfase.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
22 1e Nvl	Aanmeldingsfase: vraag van de 1e Nvl doorgeschoven naar de 2e Nvl	20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving, Paragraaf 1.3	In paragraaf 1.3 van '20221124 19423 BasisOvk bijlage 1 - Opdrachtbeschrijving.pdf' wordt omschreven dat er bij geschillen over de opgestelde raming door de adviseurs, er op kosten van opdrachtnemer een onafhankelijk kostenadvies door derden kan worden ingewonnen. Het lijkt ons redelijk dat indien dit onafhankelijk kostenadvies door u als opdrachtgever wordt geïnitieerd, u als opdrachtgever hier ook de kosten voor draagt. Kunt u daarmee akkoord gaan?	Wij begrijpen dat een wijziging op dit punt voor de adviseur gewenst is. Echter alle kosten voor opdrachtgever is voor het Rijksvastgoedbedrijf ook niet wenselijk. Bij geschillen zullen de kosten voor onafhankelijk advies worden gedragen door de partij die het meest in het ongelijk wordt gesteld door het onafhankelijke advies. Wanneer beide partijen in het ongelijk worden gesteld, dan zullen de kosten evenredig met deze ongelijkheid verdeeld worden. Het hoeft immers niet altijd het geval te zijn dat één van de partijen echt in het 'ongelijk' wordt gesteld.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)

25 1e Nvl	Aanmeldingsfase: vraag van de 1e Nvl doorgeschoven naar de 2e Nvl	ABAA-DNR, artikel 16	Kan de opdrachtgever een zin van de volgende strekking toevoegen: “Alleen de verjaring van een schadevergoedingsvordering kan binnen de aansprakelijkheidstermijn worden gestuit, indien binnen zes (6) maanden na stuiting geen gerechtelijke procedure is gestart, is de vordering verjaard”? Het is immers onwenselijk om de gehele aansprakelijkheidstermijn te stuiten, indien er sprake is van één schadevergoedingsvordering.	Nee, het voorgestelde tekstvoorstel uit de vraagstelling zal niet worden toegevoegd. Artikel 16 van de ABAA DNR wordt niet gewijzigd. Er is door het RVB bewust gekozen voor een ‘verjaringstermijn’ in plaats van een vervaltermijn. Juist vanwege de reden dat verjaring gestuit kan worden. Dit laatste kenmerk van verjaring (en daarmee de mogelijkheid tot stuiten) is wenselijk voor het RVB, mede in het licht dat bij een bepaalde ontwerpfout (ofwel toerekenbare tekortkoming) het een tijd kan duren voordat inzichtelijk is gemaakt waar de fout exact zit, wat de gevolgen zijn, wat mogelijke oplossingen zijn, etc. Daarbij kunnen er nog meer ontwerpfouten aan het licht komen (lid 1). Indien er niets aan de hand blijkt te zijn, zal de aansprakelijkheidstermijn alsnog na 5 jaar verlopen. Er is dan immers geen reden om te stuiten.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
33 1e Nvl	Aanmeldingsfase: vraag van de 1e Nvl doorgeschoven naar de 2e Nvl	ABAA DNR2011	Ad artikel 13_2.1_Door opdrachtgever voorgeschreven persoon belast met toezicht (Artikel 14, lid 5 van de DNR 2011 is niet van toepassing). Ad artikel 14_5.1 Niet tijdig of deugdelijk presteren van voorgeschreven persoon Artikel 14, lid 5 van de DNR 2011 is niet van toepassing. Het laten vervallen van artikel 14 lid 5 DNR 2011 in combinatie met de aanvulling op artikel 13 lid 2 DNR 2011 is voor adviseur onredelijk bezwarend. Door deze aanpassing wordt adviseur ook geheel verantwoordelijk voor hulppersonen/ onderaannemers die hij door opdrachtgever verplicht wordt om in te schakelen. Wij verzoeken u daarom artikel 14 lid 5 DNR 2011 te handhaven.	De aangehaalde tekst uit de ABAA DNR 2011 blijft gehandhaafd. Er is echter geen sprake van voorgeschreven personen binnen de overeenkomsten (contracten) voor perceel 1 en 2, waardoor de bepaling in dit contract niet relevant is.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
38	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Geschiktheidseisen G7 en G8	Na analyse van de aanvraag blijkt dat wij voor enkele geschiktheidseisen (G7 en G8) over enkele mogelijk passende referenties beschikken, waarbij nieuwe gebouwdelen en bestaande/gerenoveerde gebouwdelen in één project samen gaan (utiliteitsbouw). Strikt genomen zijn deze projecten niet 100% nieuwbouwprojecten, zoals uitgevraagd, maar het betreft projecten waarbinnen de nieuwe onderdelen een volwaardige nieuwbouwcomplexiteit hebben, inclusief installaties, constructies, hoogwaardige nieuwe gevels, overwegingen over de in te passen bouwmassa in relatie tot de omgeving, en waarvan het nieuw gebouwde deel ook in zichzelf voldoet aan het gestelde omvangcriterium in de leidraad. Het nieuwbouwdeel van de projecten voldoet dus in onze ogen, maar daarbij kennen de projecten ook aanvullende verbouwcomponenten. Bent u bereid het inzetten van dergelijke ‘vernieuwbouw’-referenties voor bovengenoemde criteria te accepteren, mits door inschrijver omschreven, gespecificeerd en bewezen wordt dat het nieuwbouwdeel in zichzelf voldoet aan de gestelde eisen? Zo nee, kunt u dan specificeren welke aanvullende projecteigenschappen u probeert te filteren door enkel ‘nieuwbouwreferenties’ te accepteren?	Ja, wij zijn bereid de omschreven vernieuwbouwreferentie in te zetten mits voldaan wordt aan de voorgestelde voorwaarden in uw vraagstelling. Met ‘nieuwbouw’ wordt bedoeld: nieuwbouw zoals opgenomen in het Bouwbesluit 2012. Een herontwikkeling van vastgoed of een grootschalige gebiedsontwikkeling waarop nieuwbouweisen van toepassing zijn valt in die zin ook onder nieuwbouw. NB: er dient voldaan te worden alle aspecten uit de middelste kolom van tabel 4.1. van de aanbestedingsleidraad	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten

39	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Gecombineerde ontwerpexpertise G7	U vraagt voor kerncompetentie G7 een referentie van een gecombineerde ontwerpdienst; architectuur en stedenbouw/landschap. Het is interessant dat u als opdrachtgever de inpassing en scenariostudie onderdeel maakt van de ontwerpopdracht. Een gecombineerd contract volgens DNR voor de fases SO en VO voor architectuur en landschap, waarin de architect of landschapsarchitect hoofdaannemer is, is in de Nederlandse markt voor ontwerpdiensten echter erg zeldzaam, en hiermee mogelijk geen proportionele eis in een openbare aanbesteding voor architectendiensten, als deze. Bent u daarom bereid om de gewenste gecombineerde expertise anders uit te vragen, bijvoorbeeld door een coördinatie-plicht van de architect uit te vragen over participerende landschapsarchitecten en/of stedenbouwkundigen in het projectteam in fases SO en VO, of door ook separate gecombineerde inpassingsstudies (SO) toe te laten, die in Nederland doorgaans voorafgaan aan de daadwerkelijke aanbesteding en vervolgopdracht? Zo niet, kunt u dan toelichten hoe u tot de conclusie bent gekomen dat deze selectie-eis proportioneel is ten opzichte van de voorliggende opdracht en het aantal partijen dat aan de gestelde criteria voldoet?	Er wordt gevraagd om een referentie van een gecombineerde ontwerpopdracht voor architectuur én stedenbouw en/of landschapsarchitectuur omdat het ontwerp voor het BHQ vanuit een integrale gebouw en structuurvisie moet worden gezien. De invulling van het BHQ en het perceel (dat behoort tot de scope van de adviesopdracht) binnen de veel grotere context van kazerneterrein en diens omgeving is in grote mate bepalend voor het succes van het ontwerp van het BHQ. Dit vraagt om een integrale benadering van terrein en gebouwen. De combinatie van beide disciplines (architectuur en stedenbouw/Landschap) in 1 referentieproject maakt dat dit een specifieke kerncompetentie is voor perceel 1 van project Brigadehoofdkwartier. Aanvullend op het gestelde in de aanbestedingsleidraad wordt voor deze geschiktheidseis toegestaan dat de disciplines zijn gecontracteerd middels twee overeenkomsten (contracten) i.p.v.1 contract: 1) een overeenkomst voor architectuur en 2) een overeenkomst voor stedenbouw en/of landschapsarchitectuur. Voorwaarden hierbij zijn 1) dat beide contracten de werkzaamheden omvatten voor hetzelfde project (ofwel voorwerp van opdracht) en 2) dat binnen het tijdsbestek van de fase SO t/m VO gelijktijdig en integraal door beide disciplines (architectuur én stedenbouw en/of landschapsarchitectuur) is gewerkt aan het project. Het toestaan van twee contracten betreft nadrukkelijk een uitzondering voor geschiktheidseis G7. Voor de referentieprojecten behorende bij de andere geschiktheidseisen en selectiecriteria geldt dat deze gecontracteerd zijn middels 1 contract. Wellicht ten overvloede: Het is niet nodig dat binnen de vereiste referentie de genoemde 10.000 m2 aan gebied 'ontworpen' is. Het gaat erom dat de context van de omgeving (van tenminste 10.000 m2) in ogenschouw is genomen bij het ontwerpen van het gebouw of gebouwen.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
40	Aanmeldingsfase 2e Nvl	2.2 Hoeveelheid of omvang van de opdracht/ Scope	In de opsomming van disciplines is 'geld/bouwkosten' genoemd maar er wordt geen referentie gevraagd van een kostendeskundige. Moet de invulling van deze discipline reeds bij aanmelden in het UEA opgegeven worden of hoeft een kostendeskundige pas bij eventuele selectie voor de inschrijffase betrokken te worden ?	Het klopt dat voor de bouwkostendeskundige geen geschiktheidseis geldt. Mocht men een derde betrekken voor deze discipline dan betekent dit dat het niet nodig is door deze derde een UEA, Gedragsverklaring Aanbesteden etc. in de 1e fase (aanmeldingsfase) aan te leveren.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
41	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Paragraaf 4.2	G13, wij gaan er vanuit dat er bij punt 2 'tuin/landschap' had moeten staan i.p.v. 'stedebouw'. Klopt deze aanname?	Dit is reeds aangepast in de nieuwe aanbestedingsleidraad met documentnaam '20221220 19423 BHQ P1_Aanbestedingsleidraad CGD Perceel 1 v3'. De oude leidraad is vervallen: zie TenderNedmodule 'Documenten' met in de hoofdmap een bestand '20221223 19423 overzicht vervallen en nieuwe documenten'.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
42	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Paragraaf 4.2	G7 en G8. Er wordt in deze eisen verwezen naar specifieke DNR fasen. De DNR wordt enkel in Nederland gehanteerd, zijn referenties met vergelijkbare fasen uit het buitenland ook toegestaan? bijvoorbeeld de Duitse HOAI leistungsfasen?	U dient zelf te onderbouwen dat de fasering uit de Duitse HOAI vergelijkbare taken (en bijbehorende werkzaamheden) bevat als de ABAA DNR 2011 en de vereisten behorende bij de betreffende geschiktheidseis uit tabel 4.1 van de aanbestedingsleidraad. De onderbouwing dient in Nederlandse taal ingediend te worden. Het contractstuk mag ook duitstalig zijn.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
43	Aanmeldingsfase 2e Nvl	20221124 19423 BHQ Model opgave referentieopdracht-ten	Hebt u dit formulier ook in een Word format beschikbaar zodat meerdere tekstregels kunnen worden ingevuld? Zo ja, dan ontvangen we die graag.	Ja, de Word-versie is toegevoegd aan de map '2e Nvl'.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
44	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Aanbestedingslei-draad CGD perceel 2	Artikel 2.3 Uit artikel 2.3 vloeit voort dat de uitbreiding van het aantal uren - naar aanleiding van uitbreiding van de werkzaamheden - omgerekend naar de totale advieskosten maximaal 35% van de initiële advieskosten per fase mogen bedragen. Betekent dit dat alle advieskosten die dit percentage overstijgen niet voor vergoeding in aanmerking komen?	Nee, dit betekent niet dat deze kosten niet voor vergoeding in aanmerking komen. Zie ook het antwoord op vraag met ref.nr. 11. Tot 35% is er geen sprake van wijziging (daar waar het wijzigingen van het PvE betreft). Daarbuiten moet door het RVB nagegaan worden of de wijziging juridisch is toegestaan. De herzieningsclausules zijn bedoeld om flexibiliteit in te bouwen binnen het contract. Het overschrijden van de 35% betekent dat er sprake is van een wijziging van de lopende overeenkomst, tenzij de wijziging onder een andere herzieningsclausule valt (zie aanbestedingsleidraad voor de opgesomde herzieningsclausules par. 2.3). Het verruimen van de opdracht is voor het Rijksvastgoedbedrijf gebonden aan wetgeving (Aanbestedingswet 2012). Er kan niet onbeperkt verruimd worden. Zie ook het antwoord van de vraag met ref.nr. 9. De opdracht (zoals vastgelegd middels de aanbestedingsdocumenten) is dusdanig van opgezet dat verwacht wordt dat de grens van mogelijkheden tot verruimen niet overschreden zal worden.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
45	Aanmeldingsfase 2e Nvl	ABAA-DNR 2011	Ad artikel 15 1.1/2.1 De door de adviseur te vergoeden schade is beperkt tot een bedrag gelijk aan het totaal van de advieskosten van de adviseur binnen het project. Wij gaan ervan uit dat u met 'project' de totaalopdracht bedoelt – dus het structuurontwerp, het voorontwerp, het definitief ontwerp, het technisch ontwerp en de fase directievoering tezamen – ondanks dat deze gefaseerd worden opgedragen. Kunt u bevestigen dat deze zienswijze juist is?	Ja, dit kunnen wij bevestigen.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
46	Aanmeldingsfase 2e Nvl	ABAA DNR2011, art. 15	Wij verzoeken u de aansprakelijkheid te beperken tot € 2,5 mln. per gebeurtenis met een maximum van € 5 miljoen per contractjaar.	Uw verzoek is niet akkoord. De aansprakelijkheid conform de ABAA DNR 2011 wordt niet gewijzigd. CITAAT ABAA DNR 2011: In afwijking van Artikel 15, lid 1 en lid 2 van de DNR 2011 is de door de adviseur te vergoeden schade beperkt tot een bedrag gelijk aan het totaal van de advieskosten van de adviseur binnen het project.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)

47	Aanmeldingsfase 2e Nvl	ABAA DNR2011, ad art. 46 en 48	Ad artikel 46_1.1_Licentie In afwijking van Artikel 46, lid 1 van de DNR 2011 verleent de adviseur, met het aanvaarden van de opdracht, aan de opdrachtgever licentie en alle overige medewerking tot alle openbaarmakings- en vervoelvoudigingshandelingen in de meest ruime zin van tekeningen, schetsen, foto's en alle andere afbeeldingen van het bouwproject. De vergoeding voor deze licentie is begrepen in het honorarium. Openbaarmaking door de opdrachtgever vindt plaats onder vermelding van de naam van de adviseur of andere aanduiding als maker. Ad artikel 46_3.1_Enig recht van foto's en andere afbeeldingen. Artikel 46, lid 3 van de DNR 2011 blijft buiten toepassing. Ad artikel 48_1.1_Herhaling van het architectonisch ontwerp In afwijking van Artikel 48, lid 1 van de DNR 2011 heeft de adviseur het recht het werk te herhalen na schriftelijke toestemming van de opdrachtgever. Wij overwegen om als onderaannemer een architect mee te nemen. Bovengenoemde afwijkingen achten wij bezwaarlijk aangezien dit gaat over eventueel intellectueel eigendom van de in te schakelen onderaannemer. Wij verzoeken u dan ook dit artikel te laten bovengenoemde afwijkingen te laten vervallen en aan te sluiten bij de DNR2011.	Wij gaan niet akkoord met uw verzoek. De ABAA DNR 2011 blijft gehandhaafd. Het is aan de adviseur om afspraken met onderaannemers te maken.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
48	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Basisovereenkomst Concept, art. 7	In de concept-overeenkomst is een taakstellend budget opgenomen. Mogen wij ervan uitgaan dat het door u genoemde taakstellend budget EUR 19,9 mln. van toepassing is op zowel perceel 1 als perceel 2 en dat de verantwoordelijkheid ligt bij het gehele ontwerpteam? En wij gaan ervan uit dat dit budget alleen van toepassing is op het ontwerpproces en dat de verantwoordelijkheid van de aannemer wordt beschreven in de aannemingsovereenkomst.	Het taakstellend budget is gedefinieerd in de ABAA DNR 2011: CITAAT: Het maximale bedrag aan bouwkosten conform NEN 2699, exclusief BTW, dat gemoeid mag zijn met de uitvoering van het deel van het object waarop de opdracht betrekking heeft. Einde citaat. De 19,9 mln ziet toe op het geheel: het maximale bedrag aan bouwkosten dat gemoeit mag zijn met de uitvoering van het gehele project waarop de integrale ontwerpopdracht (disciplines perceel 1 + perceel 2) betrekking heeft. De verantwoordelijkheid ligt bij het gehele ontwerpteam waarbij perceel 1 de coördinatie op zich neemt. Mochten de adviseurs van perceel 1 en 2 er in een uiterste geval samen niet uitkomen, dan maakt het RVB de beslissing.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
49	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Basisovereenkomst concept, art. 6	Wij verzoeken u de advieskosten te verrekenen o.b.v. regie met een open begroting en een indexeringsregeling op te nemen in de basisovereenkomst. Gezien de huidige loon- en inflatieontwikkeling achten wij het niet reëel de advieskosten aan te bieden o.b.v. vast bedrag gezien de langere looptijd van de opdracht.	Er zal 1 x per 2 jaar geïndexeerd worden volgens de volgende indexering: CBS-index, Dienstenprijsindex 71 Architecten en ingenieurs' https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/83760NED. De eerste indexering zal plaatsvinden vanaf 1 januari 2025 (middels de index van het 1e kwartaal van 2025): de tweede indexering vanaf 1 januari 2027 (mocht het project dan nog in lopen; indexering middels de index van het 1e kwartaal van 2027): t0 betreft de index van het kwartaal van contractering in 2023. Er wordt per fase al dan niet geïndexeerd, afhankelijk van de datum waarop de fase is geaccepteerd door het RVB. voorbeeld: bij het accepteren door het RVB in december 2024, zal er niet geïndexeerd worden. De index-cijfers worden met enige vertraging gepubliceerd door het CBS. Mocht dit een belemmering zijn, dan wordt op een latere moment (moment van publiceren door het CBS) voor het uitstaande bedrag als gevolg van de indexering een factuur ingediend.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
50	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Geschiedtheids 6 BIM	Bij G6 wordt gevraagd naar documenten die de vereiste kerncompetentie en de kenmerken bewijzen. Stel dat met officiële documenten niet alle kenmerken aantoonbaar te bewijzen zijn, is dan een zelf opgesteld projectdocument als toelichting, bekrachtigd met een handtekening en waarheidsclausule van een ondertekeningsbevoegd persoon uit de organisatie voldoende?	Ja, zie tabel 4.1 van de aanbestedingsleidraad voor de omschrijving en de onderstreepte tekst van het volgende citaat: CITAAT: Documenten die de aanwezigheid van de vereiste kerncompetentie en kenmerken aantonen (bijvoorbeeld een tevredenheidsverklaring, een afschrift van de opdrachtbrief en/of relevante pagina's van de contractdocumenten). <u>Een projectblad of een zelf opgesteld projectdocument wordt als toelichting op voorgenoemde bewijsstuk aanvaard. De omvang van dit projectblad of projectdocument wordt beperkt tot 1 x A4 enkelzijdig (lettertype Verdana, lettergrootte 9).</u> Einde citaat. Volledigheidshalve merken wij op dat ook de Inge vulde bijlage 'Model opgave referentieopdrachten' bijgeleverd dient te worden.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
51	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Geschiedtheids 11 Geregistreerd architect	U vraagt bij G11 om 2 projectarchitecten met 4 jaar ervaring en als bewijsstuk vraagt u een CV waaruit de gevraagde competenties en kenmerken, behorende bij de functie, blijken. Op welke competenties doelt u hier precies? Moet de beoogde projectarchitect ervaring hebben met kantoorgebouwen van 5.000m2 in een landschappelijke omgeving of voldoet welk ontwerpwerk dan ook, als het maar 4 jaar ervaring betreft?	Zie tabel 4.1 van de aanbestedingsleidraad. De geschiktheids definitie niet het type gebruiksfunctie van gebouwen waaraan is gewerkt. Ervaring met specifiek kantoorgebouwen is geen vereiste.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten

52	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Geschiktheidseis 11 Geregistreerd Architect	U vraagt bij G11 om 4 jaar werkervaring conform bepaalde competenties en kenmerken. Deze ervaring kan opgedaan zijn bij meerdere bureaus, maar u gaf aan in de inlichtingenbijeenkomst dat u op zoek bent naar een projectarchitect van een bepaald kaliber vanwege de complexiteit en de zwaarte van de opdracht. Deze architect kan zijn ervaring als projectarchitect opgedaan hebben in een eerder dienstverband (wat aangetoond wordt in zijn CV), maar mag deze niet als referentie opvoeren volgens de Nvl. In theorie kan het zo zijn dat de projectarchitect van een passende referentie alle kennis heeft, maar ergens anders is gaan werken en het architectenbureau in naam de referentie heeft, maar in werkelijkheid de kennis niet meer in huis heeft. Zou u deze referenties toe willen staan onder restrictie dat de betreffende projectarchitect ook daadwerkelijk wordt ingezet op het project en zijn kennis en ervaring dus in kan brengen?	Voor G11 geldt dat de architect de vereiste werkervaring opgedaan kan hebben bij meerdere werkgevers. Voor de vereiste referentieprojecten geldt echter dat deze gebonden wij aan de gegadigde/ het bedrijf: m.a.w. deze referenties zijn niet persoonsgebonden maar bedrijfsgebonden. Mocht men niet over de vereiste referentie (of referenties) beschikken, dan door de gegadigde een beroep gedaan worden op de draagkracht een derde. Voorwaarde is dat de gegadigde tijdens de uitvoering van de opdracht - in geval gegadigde de winnende partij is - daadwerkelijk deze derde inzet voor de werkzaamheden m.b.t. de opgevoerde (kern)competentie.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
53	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Gunningsfase	Voor de Gunningsfase stelt u €12.000,- ex btw beschikbaar als tegemoetkoming in de inschrijfkosten. Daartegenover vraagt u van de 3 partijen een meer dan behoorlijke inspanning inclusief 2 of mogelijk 3 dialoogronden. In onze ervaring wordt in deze fase al snel een veelvoud van dit bedrag uitgegeven, terwijl er voor 2 van de 3 partijen uiteindelijk niets tegenover staat. Zou u in overweging willen nemen dit bedrag aan vergoeding te verhogen?	Nee, de vergoeding zal niet worden opgehoogd. De tegemoetkoming in de inschrijvingskosten is niet bedoeld om alle kosten die de geselecteerde gegadigde maakt voor de 2e fase van de aanbestedingsprocedure te vergoeden. Door de aanbestedende dienst is een inschatting van de benodigde uren gemaakt. Toegepast hierbij is de Handreiking tegemoetkoming inschrijvingskosten bij aanbestedingen Rijksvastgoedbedrijf. https://www.rijksvastgoedbedrijf.nl/documenten/richtlijn/2022/06/30/rvb-handreiking-tegemoetkoming-inschrijvingskosten Om de ontwerpende partijen te behoeden voor een te vergaande uitwerking is in de aanbestedingsleidraad ook de Richtlijn Gezonde Architecten selecties aangehaald: niveau visiepresentatie. https://bna.nl/documenten/richtlijn-gezonde-architectenselecties	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten
54	Aanmeldingsfase 2e Nvl	G6 BIM	Mag er bij de gevraagde referentie van BIM (referentieproject G6) ook een referentie ingediend worden dmv een coördinatie-overeenkomst (wij sturen de E-W en Bouwfysica aan maar de facturatie gaat rechtstreeks naar de opdrachtgever) met een gelijkwaardigheidsverklaring vanuit de opdrachtgever (die aangeeft dat wij inderdaad de verantwoordelijkheid hebben over de totale engineering)? Waardoor de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de gehele opdracht ook duidelijk wordt.	Uit de vraagstelling maken wij op dat deze vraag toeziet op perceel 2. De hoofdelijke aansprakelijkheid dient te gelden voor tenminste de discipline installaties en/of constructies vanaf voorontwerp tot en met technisch ontwerp. Wie hoofdelijk aansprakelijk is geweest voor een referentieopdracht blijkt uit de contractdocumenten en niet uit een gelijkwaardigheidsverklaring. De geschetste situatie doet vermoeden dat de vraagsteller niet hoofdelijk aansprakelijk is geweest voor de discipline E-W. vermoedelijk had het bedrijf dat de discipline E-W invulde een eigen overeenkomst met opdrachtgever. Mocht dit toch anders zijn en wel hoofdelijke aansprakelijkheid voor installaties gelden voor de gegadigde, dan kan als bewijslast het contractdocument worden ingediend waaruit de vereist hoofdelijke aansprakelijkheid blijkt.	Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
55	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Kerncompetentie G6	Is een referentieproject waarbij de fase DO is afgerond ook akkoord?	Nee, fase voorontwerp tot en met technisch ontwerp is een eis.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
56	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Kerncompetentie G6	De uitgevoerde opdracht moet opgeleverd zijn. De kerncompetentie slaat op de ontwerpfase. Mogen wij ook lopende referentieopdrachten indienen, waarvan de ontwerpfase inmiddels is afgerond?	Daat moet per situatie bezien worden. Daarbij staat voorop dat voldaan wordt aan de aspecten uit de 2e kolom van tabel 4.1 van de aanbestedingsleidraad waaronder de eis dat de opdracht tenminste de fasen voorontwerp tot en met technisch ontwerp omvatte. Mocht de opdracht toezien op een Design & Build contract, dan zal hoogstwaarschijnlijk geen sprake zijn geweest van ontwerpfase TO. Een dergelijke referentie wordt dan ook niet akkoord bevonden. Er zijn meerdere situaties te onderscheiden die vragen kunnen oproepen. Deze worden hierna toegelicht. Voor de scenario's 1 en 2 geldt dat de relevante data met een bewijsstuk zoals bijvoorbeeld een tevredenheidsverklaring aangetoond dienen te worden: 1) Mocht de opdracht bijvoorbeeld ook Directievoering & Toezicht bevatten waarvan de werkzaamheden op moment van aanmelden nog lopen, dan volstaat het dat de fase TO (technisch ontwerp) is afgerond uiterlijk 5 jaar voorafgaand aan de aanmeldingsdatum. 2) Het technisch ontwerp is afgerond, en dit is langer geleden dan uiterlijk 5 jaar voorafgaand aan de aanmeldingsdatum. Echter bevatte het contract ook een vervolgfase (denk aan Directievoering & Toezicht). Het contract is wel afgerond binnen 5 jaar voorafgaand aan de aanmeldingsdatum of mogelijk loopt het contract ook na de aanmeldingsdatum nog door met de laatste werkzaamheden: er wordt voldaan aan de geschiktheidseis. 3) De opdracht betrof alleen het SO t/m TO (technisch ontwerp). Het technisch ontwerp is afgerond, maar dit is langer geleden dan uiterlijk 5 jaar voorafgaand aan de aanmeldingsdatum: dan wordt niet voldaan aan de geschiktheidseis met als gevolg dat de inschrijving terzijde wordt gelegd.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)

57	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Geschiktheidseis G6	Bij het opstellen van en up-to-date houden van een BIM-model zou dit bij één perceel leidend moeten zijn. In bijlage 2 DNR STB 2014 Taakverdelingsoverzicht (kruisjeslijst) komt het onderwerp BIM (Management en/of coördinatie) niet voor maar in bijlage 3.17 "BIM- en CAD-protocol is te lezen dat de centrale BIM coördinatie een taak is van perceel 1. Moet het dan gelezen worden dat voor perceel 1 geldt: "opstellen van, werken met en up-to-date houden van" en voor perceel 2 geldt dan alleen "werken met". En in hoeverre is deze kerncompetentie dan nog überhaupt van belang voor perceel 2?	Zowel voor perceel 1 als voor perceel 2 dient de competentie aangetoond te worden: zie G6 Tabel 4.1 van de aanbestedingsleidraad. Voor disciplines van beide percelen geldt immers dat zij hun inbreng op het model up-to-date dienen te houden.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten, Perceel 2 Technische Ontwerpdiensten (Engineering)
58	Aanmeldingsfase 2e Nvl	Kwaliteitszorgsysteem	In de 1e Nota van Inlichtingen geeft u aan eis 'G10 kwaliteitszorgsysteem' te schrappen voor perceel 1. Dit zou volgens een van onze concullega's vragen om een 'disproportionele' investering voor kleinere bureaus. Wij zijn het hier niet eens. Wij hebben als bureau wel geïnvesteerd in een gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem. De kosten hiervoor maken onderdeel uit van onze overhead en daarmee onze kostprijs. Wat er nu gebeurt is dat bureaus in kunnen schrijven zonder enige vorm van kwaliteitsborging, daar dus geen kosten voor hebben hoeven te maken en derhalve goedkoper in kunnen schrijven dan bureaus die deze investering wel hebben gemaakt. Dit levert ons inziens een ongelijk speelveld op juist op het gebied van advieskosten en kwaliteitsborging in het nadeel van bureaus die wél deze investering hebben gemaakt. Zou u willen overwegen om eis G10 weer onverkort van kracht te maken?	De aanbestedende dienst heeft deze keuze gemaakt. De eis blijft vervallen. De voordelen van het betreffende certificaat zouden zich kunnen vertalen in de uitvoering. Wij zien dit niet als een verloren investering. Ook zien wij het vervallen van de eis niet als het creëren van een ongelijk speelveld.	Perceel 1 Architectuur, Landschap en Bouwkosten